

Muistio

1.12.2025

VN/34910/2024

VN/34910/2024-PLM-32

Hallintopoliittinen osasto
Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö
Hallitussihteeri Tuukka Einola

Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen sekä Naton operaatiojohtoportaahan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaahan johtoesikunnan välillä tehdyn sopimuksen allekirjoitusvaltuuksien myöntäminen

Asian tausta

Suomi on osana Natoon liittymisen prosessia liittynyt Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehtyyn sopimukseen (Nato SOFA, SopS 23 ja 24/2024) ja Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehtyä pöytäkirjaan (SopS 25 ja 26/2024, Pariisin pöytäkirja) huhtikuussa 2024. Pariisin pöytäkirjan mukaan pöytäkirjaa voidaan täydentää vastaanottajavaltion ja strategisen johtoesikunnan kahdenvälisellä sopimuksella.

Kesällä 2024 Naton puolustusministerit linjasivat ja huippukokous vahvisti Naton maavoimien johtoportaahan (Multi Corps Land Component Command, MCLCC) sijoittamisen Suomeen. Naton MCLCC ja muut mahdollisesti Suomessa tulevaisuudessa toimivat Naton sotilasesikunnat ja muut sotilasorganisaatiot edellyttävät Pariisin pöytäkirjaa täydentävän sopimuksen tekemistä Naton strategisten johtoesikuntien, operaatiojohtoportaahan johtoesikunnan (Supreme Headquarters Allied Powers Europe, SHAPE) ja transformaatiojohtoportaahan johtoesikunnan (Headquarters Supreme Allied Commander Transformation, HQ SACT), kanssa.

Konsultaatiot sopimuksen laatimiseksi käytiin Naton sopimuspuolten perusteella.

Sopimuksen valmistelu

Valtioneuvosto asetti 6.2.2025 pidetyssä yleisistunnossa neuvotteluvaltuuskunnan neuvottelemaan Pariisin pöytäkirjaa täydentävän sopimuksen. Neuvotteluvaltuuskunnan tehtävänä on lisäksi valmistella sopimuksen voimaansaattamista koskeva hallituksen esitys.

Valtuuskunnan puheenjohtajana toimii puolustusministeriön edustaja, minkä lisäksi siihen kuuluvat ulkoministeriön, oikeusministeriön, sisäministeriön, valtiovarainministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, ympäristöministeriön ja Puolustusvoimien edustajat.

Konsultaatiot saatiin päätökseen lokakuussa 2025. Sopimuksen allekirjoittamisesta järjestettiin lausuntokierros konsultaatioihin osallistuneiden tahojen, valtioneuvoston kanslian, oikeuskanslerinviraston, tasavallan presidentin kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen välillä 18.10.-21.11.2025. Sopimuksen allekirjoittamista pidettiin lausunnoissa tarkoituksenmukaisena. Lausunnoissa tuotiin esiin joitakin sopimuksen tulkintaan liittyviä kysymyksiä, joita tullaan

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

tarkentamaan sopimuksen voimaansaattamista koskevan hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä.

Sopimuksen keskeinen sisältö ja tavoitteet

Täydentävällä sopimuksella mahdollistetaan liittokunnan esikuntien tehokas toiminta Suomessa. Sopimus tarkentaa liittokunnan esikuntien erioikeuksia ja vapauksia sekä niiden ja Suomen välisiä suhteita. Sopimus sisältää lisäksi määräyksiä, jotka koskevat liittokunnan esikuntien henkilöstön, sopimustoimittajien ja niiden huollettavien asemaa Suomessa. Täydentävä sopimus sisältää määräyksiä, joita ei ole Pariisin pöytäkirjassa. Näitä ovat esimerkiksi tilojen ja kiinteistöjen käyttöä, korkea-arvoisen henkilöstön vapauksia ja erioikeuksia, sopimustoimittajia, koulutusta, lupia ja televiestintää koskevat määräykset.

Täydentävä sopimus tulee soveltumaan yleisesti kaikkiin Suomessa nyt ja tulevaisuudessa sijaitseviin Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettuihin kansainvälisiin sotilasesikuntiin ja -organisaatioihin, joihin sovelletaan Pariisin pöytäkirjaa.

Sopimus on laadittu englanniksi ja suomeksi, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Mahdollisten tulkintaerojen syntyessä englanninkielinen teksti on kuitenkin ratkaiseva.

Sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä ja näin ollen sopimuksen hyväksyminen ja voimaansaattaminen edellyttävät eduskunnan myötävaikutusta.

Sopimuksen allekirjoittaminen ja voimaantulo

Sopimus on tarkoitus allekirjoittaa mahdollisimman pian, jonka jälkeen eduskunnalle on tarkoitus antaa sopimuksen hyväksymistä ja voimaansaattamista koskeva hallituksen esitys keväällä 2026. Sopimus tulee voimaan neljäntoista (14) päivän kuluttua päivästä, jona Suomen tasavallan hallitus on ilmoittanut kirjallisesti, että se on saattanut päätökseen voimaantulon edellyttämät valtiosisäiset menettelynsä.

Toimivalta

Sopimuksen allekirjoitusvaltuuksien myöntäminen kuuluu perustuslain 93 §:n 1 mom. nojalla Tasavallan Presidentille.

Esitys

Esitetään, että Tasavallan Presidentti valtuuttaa puolustusministeri Antti Häkkäsen tai hänen estyneenä ollessaan kansliapäällikkö Esa Pulkkisen allekirjoittamaan sopimuksen Suomen tasavallan hallituksen sekä Naton operaatiojohtoportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä.